

**ВИЗНАНИЙ ГЕНІЙ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ АГРАРНОЇ НАУКИ
СВІТОВОГО ВИМІРУ
(професору В. Г. Вировцю – 80)**

Із миттєвостей складаються хвилини, які поступово переходять в години, а ті – в історію того чи іншого краю, наприклад, Слобожанщини, як одного з важливих регіонів України, де споконвіку одночасно з хлібними злаками вирощували й технічні культури, серед яких чільне місце займають коноплі. Про їх лікарські властивості було відомо ще 800–900 р. до н.е., а волокнисті – лише сто років потому. Однак за таких преференцій ця культурадивом зберегла свою значну популярність в еру технічного прогресу. Слід зазначити, що таке ж «диво» простежувалося у непрості роки після громадянської війни.

У часи НЕПу продукти переробки конопель, насамперед для виготовлення канатів та олії, стали чи не найуспішнішими і затребуваними у вітчизняному експорті. Як наслідок, наприкінці 20-х рр. минулого сторіччя площі конопель у країні порівняно з 1913 р. збільшилися вдвічі і досягли 951 тис. га¹⁶. Не випадково створення за ініціативою всесвітньовідомого вченого академіка М. І. Вавилова в 1931 р. у м. Глухові Сумської області на основі дослідної станції Інституту конопель. Згодом цей інститут було перетворено у Всесоюзний науково-дослідний інститут луб'яних культур для обслуговування галузі коноплярства. Це стало виправданим заходом, який сприяв росту й укріпленню індивідуальних та колективних господарств, передусім завдяки значним обсягам врожаїв, особливо після проведення наприкінці 20-х рр. минулого сторіччя суцільного сортозаміщення. Напередодні Великої Вітчизняної війни в УРСР коноплі вирощували на площі 140 тис. га.

Чимало непересічних дослідників пов'язали свою творчу та життєву долю з цією культурою. Серед них особливе місце на пантеонах слави України посідає професор В. Г. Вировець. В амстердамському Музеї марихуани на почесному місці розміщено його фото, всі бажаючі можуть побачити та ознайомитися зі здобутками вченого у галузі коноплярства. Знаючи його особисто понад 30 років принаймні двічі пересвідчився у такому сприйнятті фаховою спільнотою надзвичайно скромної, високо інтелігентної та порядної особистості, справжнього ПРОФЕСОРА своєї справи. Беручи участь у двох міжнародних конгресах із проблем луб'яних культур у Познані (1996) та Хельсінках (1998) на власні очі бачив, як делегати обох зібрань, стоячи, з аплодисментами, віддавали шану українському вченому В. Г. Вировцю за відкриття, яке фактично до сьогодні дає можливість прогнозувати розвиток галузі на майбутнє. Такі дії сприймати відрадно, оскільки нині, напередодні сторічного ювілею існування академічної науки в Україні на всіх рівнях виконавчої та законодавчої влади, на жаль, здебільшого лунає нищівна критика щодо стану і розвитку вітчизняної науки. Переконаний, що висловлюване до кінця не відповідає дійсності. Як відомо, історію творять особистості. Життя та благі діяння для України професора В. Г. Вировця, якому скоро виповниться перші 80 років, є яскравим цьому прикладом. Спробую довести!

Народився В'ячеслав Гаврилович Вировець 5 березня 1937 р. в селі Іскрисківщина Білопільського району Сумської області в багатодітній хліборобській сім'ї. Відмінно закінчивши неповну середню школу, вступив до Іскрисківщанського сільськогосподарського технікуму. У 1956 р. отримав із відзнакою диплом молодшого агронома-рільника.

Відбувши службу в армії (1956–1959), упродовж 1959–1964 рр. навчався на відділенні селекції і насінництва агрономічного факультету теперішнього Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва. За час навчання в інституті завдяки зусиллям висококваліфікованого професорсько-викладацького колективу найстарішого вітчизняного освітнього галузевого закладу на чолі з всесвітньовідомим ученим академіком В. Я. Юр'євим сформувалося коло наукових інтересів В. Г. Вировця. Цьому колективу вдалося прищепити багатьом студентам любов не лише до виробництва, а й до науки.

¹⁶Вергунов В. А. Коноплярство в Україні : історичні аспекти розвитку. Погляд у минуле. Проблеми сьогодення. Перспективи : монографія / В. А. Вергунов, С. Б. Скорченко ; УААН, ЦНСГБ. – К. : Нора-Прінт, 2002. – 155 с. – (Іст.-бібліогр. сер. «Аграр. наука в особах, документах, бібліографії» ; кн. 2).

Спочатку це була участь у студентському гуртку при кафедрі селекції і генетики під керівництвом знаних професорів М. А. Ільїнської-Центилович і К. Г. Тетерятченка. Підсумком цього стала перша студентська робота «Про ультрафіолетове опромінення насіння кукурудзи». Вона була визнана кращою серед аматорських досліджень інституту та рекомендована для доповіді на всесоюзному форумі студентів-гуртківців у Литовській сільськогосподарській академії (м. Каунас, 1961).

З третього курсу навчання в інституті В. Г. Вировець починає збирати експериментальний матеріал для майбутньої курсової роботи з вивчення динаміки накопичення цукрів у листі озимої пшениці протягом доби з розділенням на день і ніч, що надавало можливість більш обґрунтовано з фізіологічної точки зору визначити межу між озимими та ярими формами пшениці. Вона стала логічним продовженням попередніх напрацювань на цій ниві професора В. С. Цибулька. Свою чергову виробничу практику майбутній учений проходив у відділі генетики славетного з величезними традиціями Інституту рослинництва ім. В. Я. Юр'єва (1963 р.), де професор А. Ф. Шуліндін проводив унікальні дослідження зі створення амфідиплоїдів між пшеницею та житом. Зрештою вони повністю визначили творчий шлях В. Г. Вировця як науковця світового гатунку.

У 1964 р. провідні професори Всесоюзного науково-дослідного інституту луб'яних культур (м. Глухів Сумської обл.) Г. І. Сенченко та Г. Й. Аринштейн запрошують В. Г. Вировця на роботу до відділу селекції науковим співробітником¹⁷. Головним завданням створеного наукового закладу було підвищення врожаю волокна, який може підвищуватися як за рахунок маси стебел, так і вмісту волокна в них. В якості першого способу використовували метод акліматизації південних конопель. Після того, як у 1959 р. завдяки напрацюванням професора Д. Ф. Лихваря шляхом акліматизації італійських конопель було створено сорт ЮС-58, який став першим стандартом у країні за ознакою врожайності та якістю волокна, установа почала отримувати стійке бюджетне фінансування через державне замовлення з цього напрямку досліджень¹⁸. Спроби підвищення вмісту волокна за другорядними ознаками не були успішними, допоки проф. Г. І. Сенченко не розробив спосіб селекції за прямими ознаками. Перший добір при початковому вмісті волокна 13,9 % було зроблено в 1946 р., а продовжено В. Г. Вировцем з 1965 р. У результаті цього вдалося довести рівень волокнистості до 33,5 % (1985 р.) і цим порушити існуючу кореляцію між урожаєм волокна та вегетаційним періодом на прикладі високоволокнистих сортів Глухівські 1 і Глухівські 10. Багаторічну роботу на підвищення вмісту волокна в нових сортах конопель можна віднести до класичних прикладів селекції зі збільшення вмісту білка в зернових культурах чи олії в соняшнику.

Знання й нестримна енергія молодого дослідника стали рушійною силою для їх вирішення. Одночасно з дослідницькою роботою у Глухові В. Г. Вировець підготував дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата сільськогосподарських наук за темою «Вивчення продуктивності різних репродукцій насіння конопель»¹⁹, яку блискуче захистив у 1971 р. в Інституті рослинництва ім. М. І. Вавилова (С.-Петербург, РФ).

Захопленість культурою конопель, постійне удосконалення своєї кваліфікації, висока вимогливість до себе і до підлеглих стали вагомими аргументами для призначення в 1971 р. В. Г. Вировця завідувачем відділу селекції конопель. У цей час місце і роль конопель в економічному балансі країни з об'єктивних причин суттєво знизилися. Відповідно до рекомендацій ООН про призупинення вживання препаратів з індійських конопель, в яких виявилися наркотичні речовини, незважаючи на конвенцію 1925 та 1936 рр., з 1954 р., Радянський Союз зняв їх з виробництва та застосування у державній

¹⁷Вировець В. Ненаркотичні коноплі або внесок українських селекціонерів у боротьбу з наркоманією / В. Вировець // Науковий світ. – 2010. – № 2, лютий. – С. 14.

¹⁸Вергунов В. А. Науково-організаційна діяльність професора Д.Ф. Лихваря з розвитку селекції та акліматизації сільськогосподарських рослин в Україні (20-ті–80-ті рр. ХХ ст.) : монографія / В. А. Вергунов, Л. К. Тараненко, Г. С. Щиголь ; НААН, ННСГБ, наук. ред. В. А. Вергунов. – К. : ФОРМ «Корзун Д.Ю.», 2015. – С. 41. – (Іст.-бібліограф. сер. «Аграрна наука України в особах, документах, бібліографії» ; кн. 87).

¹⁹Вировець В. Г. Изучение продуктивности различных репродукций семян конопли : автореф. канд. с.-х. наук : 534 / В. Г. Вировець ; ВАСХНИЛ ВНИИР. – Л., 1971. – 24 с.

гії²⁰. З 250 тис. га, що висівалися на той час у СРСР, на Україну припадало біля третини площ. Через генеральну лінію партії щодо нищівної боротьби з наркоманією стала чітко простежуватися тенденція до згортання цього напрямку. Так системно не знищувалася жодна з інших відомих у світі культур, переробка яких призводила до штучного створення хімічним шляхом речовин, які впливали на людський та тваринний організм. Для виходу із ситуації, що склалася на вищому державному рівні, було запропоновано декілька шляхів розв'язання проблеми. Один із них передбачав боротися з наркоманією через створення нейтральних нових сортів конопель. Відповідні дослідження розпочалися з 1972 р. під патронатом трьох відомств: сільського господарства, внутрішніх справ та охорони здоров'я і методичним керівництвом АН СРСР під загальним наглядом ЦК КПРС²¹. За таких обставин учений успішно продовжує дослідження, які розпочав професор Г. І. Сенченко в 1946 р., коли на початковому етапі вміст волокна складав лише 13,9 %.

За тривалий період діяльності в Інституті луб'яних культур В. Г. Вировець пройшов шлях від молодшого наукового співробітника до заступника директора з наукової роботи. Під його керівництвом і за безпосередньої участі виконано ряд унікальних фундаментальних та прикладних досліджень із селекції й насінництва, які істотно вплинули на підвищення продуктивності сортів, зміну біологічної природи конопляної рослини, розв'язання соціальних проблем суспільства, зокрема боротьбу з розповсюдженням наркоманії. Підвищуючи свій кваліфікаційний рівень, постійно і наполегливо працюючи над собою, набираючись досвіду з наукової роботи, В. Г. Вировець у процесі досліджень вдавалося виділяти окремі зразки конопель, які в наступних поколіннях мали нові якості.

Взагалі ж у науковій діяльності В. Г. Вировець можна виділити ряд важливих етапів в селекції конопель. Перш за все, це стосується однодомності, яка відкриває можливість механізації процесів збирання, виключаючи необхідність вибирання вручну з посівів конопель чоловічих рослин. Чисельні спроби розділити насіння за рядом ознак не давали позитивних результатів, хоча такі видатні генетики, як академік АН СРСР, ВАСГНІЛ та АН УРСР М. І. Вавилов (1922 р.) та Т. Морган (Th. H. Morgan, 1926 р.) неодноразово заявляли про наукове вирішення даної проблеми шляхом створення однодомної форми конопель. Найближче до цього підійшов академік УРСР М. М. Гришко (1937 р.) при створенні одночасно дозріваючих конопель, які, на жаль, виявилися нестійкими за даною ознакою. Пізніше, у 1965–1969 рр., його учнями Є. С. Гуржій, Г. Й. Аринштейн та Г. А. Хренніковою було створено однодомні коноплі.

Наступний аналіз селекції однодомних конопель і постійні пошуки завершилися зміною головного об'єкта популяції на потенційно більш продуктивний статевий тип – однодомну фемінізовану матірку, що сприяло створенню нових сортів, які за продуктивністю не поступалися дводомним. В. Г. Вировець доповнив характеристику конопель, як у вищій мірі урівноважену з біологічної точки зору природну популяцію, в якій процес розмноження рослин досяг апогею, наближаючись по типу до тваринного світу. Створення сучасних високопродуктивних сортів однодомних конопель є яскравим прикладом реверсної цілеспрямованої еволюції культури, який зберігає при цьому її господарське призначення та здатність до вирощування в різних екологічних зонах.

У Національному центрі генетичних ресурсів рослин України, що функціонує при всесвітньовідомому Інституті рослинництва ім. В. Я. Юр'єва НААН, зареєстровано одну з найбільших на земній кулі колекцію зразків і сортів конопель з 27 країн світу, до формування якої чимало зусиль доклали професор В. Г. Вировець. За період 1940–2016 рр. в Інституті луб'яних культур НААН створено понад 50 сортів промислових конопель за участі В. Г. Вировець.

Від 1973 р. В'ячеслав Гаврилович розробляє новий у світовій практиці напрям селекції конопель під науковим керівництвом проф. Г. І. Сенченка. Все це створювало величезні труднощі як в методичному, так і в науковому аспектах. Завдяки цілеспрямованій ро-

²⁰Кабанець В. Ненаркотичні посівні коноплі – культура невичерпаних можливостей / В. Кабанець, В. Вировець, І. Лайко // Агронімія сьогодні. – 2012. – № 11 (234), червень. – С. 30.

²¹Вировець В. Г. Передумови селекції ненаркотичних конопель / В. Г. Вировець, І. М. Лайко, І. І. Щербань та ін. // Вісник Укр. т-ва генетиків і селекціонерів. – 2010. – Т. 8, № 2. – С. 282.

боті В. Г. Вировця та його науковців було розроблено нові методики, одержано новий вихідний матеріал, модернізовано методи тонкошарової хроматографії, розроблено польові методи оцінки до цвітіння індивідуальних рослин, вивчено біологічні особливості накопичення канабіноїдних сполук, їх локалізація в органах рослини, кількісні та якісні зміни під впливом різних умов вирощування та ін. У 1980 р. Державним комітетом СРСР у справах винаходів та новацій було зафіксовано пріоритет українських вчених Всесоюзного науково-дослідного інституту луб'яних культур у селекції ненаркотичних конопель шляхом реєстрації перших сортів ЮСО-14, ЮСО-16 та Дніпровські однодомні 6. Величезну допомогу в реалізації даного пріоритету було надано генеральним директором «Укрльоконоплепрому» професором А. Ф. Скорченком. Не випадково сам учений ставить сьогодні його поряд із Г. І. Сенченком, вони словом і ділом допомогли реалізувати життєвий і творчий потенціал. Заради справедливості з цього приводу добрим словом слід згадати і про колишнього багаторічного директора інституту, кандидата сільськогосподарських наук П. А. Голобородька, а також мера м. Глухова Мішеля Терещенка. Останній не залишався осторонь нагальних проблем, що виникали у професора В. Г. Вировця, наприклад з мінеральними добривами чи паливом під час посівної компанії та друку матеріалів досліджень. Усі троє також сприяли міжнародному визнанню напрацювань професора В. Г. Вировця.

Наступним етапом науково-дослідної діяльності В. Г. Вировця стало створення нового покоління сортів з повною відсутністю канабіноїдних сполук, зокрема таких як Глухівські 33 та Глухівські 46. Сорти однодомних конопель без наркотичних властивостей знаходять широке застосування в Україні та СНД. А районований у 1987 р. високоволокнистий сорт ЮСО-31 одним з перших серед будь-яких сільськогосподарських культур країн СНД зареєстровано в ЄС. До речі, ще на початку 90-х рр. минулого сторіччя в Нідерландах прийняли цей сорт за стандарт. Створені сорти нового покоління вирізняються високою врожайністю, стійкістю до хвороб і шкідників. Не випадково з 80 тис. га, що висівають сьогодні у Франції, Німеччині, Польщі, Угорщині, Нідерландах, Румунії, Італії, Канаді, окремих штатах США, Австралії 30 тис. га займають ненаркотичні сорти, створені під керівництвом професора В. Г. Вировця. Нині широкомасштабні випробування творинь ученого проводять у Китаї.

Завдяки залученню нового селекційного матеріалу та застосуванню нових удосконалених методів визначення канабіноїдів В. Г. Вировцю вдалося отримати якісно новий селекційний матеріал не лише без тетрагідроканабінолу (ТГК), але й без інших компонентів. На прикладі нового сорту ЮСО-45, у якого відсутні залозисті волоски як джерело накопичення канабіноїдів, і відповідно, конопляний специфічний запах при збереженні високої продуктивності та здатності протистояти хворобам і шкідникам на рівні стандартів, продемонстровано переконливу можливість виключення посівних конопель зі списку наркотичних культур.

Результати майже 45-річних досліджень В. Г. Вировця з селекції ненаркотичних конопель завершилися впровадженням у виробництво цілого ряду ненаркотичних високопродуктивних сортів, наявність яких дозволяє наблизитися до вирішення проблеми глобального характеру стосовно ліквідації небезпеки від неконтрольованих резервацій дикорослих конопель, наявність яких на планеті перевищує 1 тис. квадратних миль, що в 25 разів більше посівів конопель в усьому світі. Здебільшого промислові посіви конопель розташовані між 44–55° північної широти²².

Важливою творчою віхою в житті і подальшій творчій діяльності В. Г. Вировця стало узагальнення його селекційної роботи та успішний захист у 1992 р. в Інституті біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН докторської дисертації «Створення високопродуктивних сортів конопель без наркотичних властивостей»²³. У 1996 р. було проведено міжнародне випробування 13 сортів конопель із країн ЄС та України. Сорти Інституту ви-

²²Вировец В. Г. Селекция ненаркотической посевной конопли : монография / В. Г. Вировец. – Сумы : Эллада, 2015. – С. 17.

²³Вировец В. Г. Создание высокопродуктивных сортов конопли, не обладающих наркотической активностью : автореф. дисс. ... д-ра с.-х. наук : 06.01.05 «Селекция и семеноводство» / В. Г. Вировец ; Институт сахарной свёклы Украинской академии аграрных наук. – К., 1992. – 44 с.

явилися порівняно високоврожайними за волокном та насінням, відзначалися скоростиглістю, а за низьким вмістом ТГК були унікальними. За високими господарськими показниками та ненаркотичністю сорти ЮСО-14 та ЮСО-31 зареєстровано в країнах ЄС, ЮСО-14, ЮСО-31, Золотоніські 11 та Золотоніські 15 – у Канаді. Останніми роками до Державного реєстру внесено сорти Глера (2001 р.), Гляна (2006 р.) та інші, здатні формувати урожай соломи, волокна і насіння в межах 6–12, 1,7–2,5 і 0,6–1,2 т/га. Вміст ТГК у рослинних пробах цих сортів коливається від тисячних часток відсотка до повної відсутності. Зауважимо, що відповідно до чинного законодавства у Канаді для включення до реєстру сортів рослин, дозволених для виробництва, дозволяється вміст ТГК до 0,3 %. У країнах ЄС та в Росії цей показник знаходиться на рівні 0,2%²⁴. У нашій державі за постановою уряду від 22 серпня 2012 р. № 800, що запровадила поняття «технічні коноплі», вміст ТГК не повинен перевищувати 0,08 %. За таких умов на підставі наказу МВС України № 1026 від 28 жовтня 2013 р. вітчизняні аграрії мають можливість вирощувати технічні коноплі. Тим самим історично перспективна галузь у черговий раз отримала новий поштовх для свого розвитку, особливо за рахунок можливостей продуктів первинної та поглибленої переробки. Це має загальнодержавне значення, особливо на фоні офіційних даних МВС і Державної служби України про те, що наркоманією охоплено майже 2 млн. українців, що складає 4,5 % населення²⁵. У разі перевищення порогу у 7,8 % нація вступає до фази виродження. Тому зроблене професором В. Г. Вировцем може розглядатися як вирішення не лише загальнодержавної, а навіть світової проблеми людства.

На сьогодні пішов 53 рік роботи В. Г. Вировця в Інституті луб'яних культур, з яких понад 30 років він пропрацював на посаді завідувача відділу селекції. Це завжди були часи напруженої відповідальної роботи з вирішення актуальних проблем селекції й насінництва та цілеспрямованого керівництва колективом талановитих науковців у складі докторів наук Л. М. Горшкової, І. М. Лайко, кандидатів сільськогосподарських наук І. І. Щербаня, Г. І. Кириченко та лаборантсько-технічного персоналу під батьківською опікою й безпосередньою участю мудрого вчителя, колишнього директора Інституту професора Г. І. Сенченка.

Завдяки міжнародному співробітництву з ученими-коноплярами, а також участі В. Г. Вировця в конгресах Європи, Канади і Китаю успіхи українських селекціонерів стали надбанням багатьох країн світу. Неодноразово В. Г. Вировця запрошували з лекціями до Польщі, Угорщини, Румунії, Італії та Китаю, внаслідок чого було укладено договори про співпрацю з селекції сучасних конопель.

В. Г. Вировець передає свій досвід роботи молодим науковцям, під його науковим керівництвом захищено дві докторські та вісім кандидатських дисертацій. Протягом тривалого часу він продовжує залишатися членом спеціалізованих вчених рад двох наукових установ України (у Сумах та Харкові), як опонент дисертаційних робіт багатьом талановитим ученим надав путівку у творче море науки.

За сумісництвом В. Г. Вировець тривалий час викладав курс з актуальних проблем біології у Глухівському національному педагогічному університеті ім. Олександра Довженка, ділячись з майбутніми педагогами досвідом наукової діяльності у галузі забезпечення населення продуктами харчування.

Творча спадщина В. Г. Вировця налічує понад 15 сортів дводомних і однодомних сортів конопель, 20 авторських свідоцтв та патентів на сорти і винаходи, ним опубліковано понад 230 статей та наукових праць, серед яких слід виділити монографії «Коноплі»²⁶ та «Селекція ненаркотической конопли»²⁷. Лауреат премії Української академії аграрних наук «За видатні досягнення в аграрній науці» (2006 р.) за наукову працю «Створення і впровадження високопродуктивних сортів однодомних конопель з відсутністю наркотич-

²⁴Примаков О. Особливості ведення господарської діяльності в коноплярстві / О. Примаков, І. Маринченко, О. Лисиця // Пропозиція. – 2014. – № 5 (228). – С. 61.

²⁵Малишев В. Поширення наркоманії – загроза національній безпеці України: деякі шляхи розв'язання проблеми / В. Малишев // Голос України. – № 93 (5093), 25 трав. – С. 4–5.

²⁶Коноплі : монографія / В. Г. Вировець, В. Г. Баранник, Р. Н. Гілязетдінов та ін. ; за ред. М. Д. Мигалю, В. М. Кабанця. – Суми : Еллада, 2011. – 384 с.

²⁷Вировець В. Г. Селекція ненаркотической посевной конопли : монографія / В. Г. Вировець. – Суми : Еллада, 2015. – 332 с.

них властивостей». У 1977 р. В. Г. Вировцю було присуджено вчене звання старшого наукового співробітника, а в 2000 р. – професора за спеціальністю «селекція і насінництво».

За багаторічну діяльність в Інституті луб'яних культур професора В. Г. Вировця неодноразово нагороджували преміями, грамотами та відзнаками за створення високопродуктивних дводомних і однодомних конопель, підвищення їх продуктивності, стабільності за ознаками однодомності та ненаркотичності при збереженні стійкості до пошкодження шкідниками та хворобами. Серед них слід виділити медаль «За трудову доблесть» (1977 р.), Грамоту Сумського обкома КП України (1981 р.), Грамоту Президії Верховної Ради УРСР (1982 р.), Почесну грамоту Кабінету Міністрів України (2006 р.), Подяку Президії НААН (2016 р.) за вагомий особистий внесок у розроблення теоретичних основ селекції та створення високопродуктивних сортів безнаркотичних конопель. В. Г. Вировець неодноразово був учасником і призером виставок досягнень у народному господарстві СРСР та України, нагороджений двома срібними та одною золотою медалями.

Про наукову діяльність професора В. Г. Вировця зазначено в біографічному словнику «Хто є хто в Україні»²⁸, енциклопедичному довіднику «Сумщина в іменах»²⁹, книзі «Вчені генетики і селекціонери у галузі рослинництва»³⁰, «Енциклопедії сучасної України»³¹. В монографії, присвяченій історії становлення та розвитку наукового забезпечення галузі коноплярства в Україні, вміщено біографію В. Г. Вировця, якого віднесли до дев'яти найвидатніших вітчизняних учених, що прославили цей напрям досліджень³².

Пережив В. Г. Вировець і всі негативи, коли владою було прийнято рішення про фактичне консервування промислового виробництва конопель в Україні. Наслідком такої політики в Україні стало наскільки значне скорочення площі посіву конопель – майже до 1 тис. га, що вони навіть не потрапляли до державної статистичної звітності. Завдяки наполегливості колективу станції в 2012 р. вийшла відповідна Постанова Кабінету Міністрів України, що дозволила промислово вирощувати коноплі, і ситуація змінилася. Торік площі посівів технічних конопель в Україні почали поступово збільшуватися та досягли 3471 га. Всі вони засіяні сортами, створеними за участю професора В. Г. Вировця. Напрацювання вченого стали в нагоді і при черговій зміні статусу установи. Так, за рішенням Президії НААН від 26 жовтня 2016 р. у Глухові знову самостійно функціонує Інститут луб'яних культур НААН із загальнодержавними функціями.

Зараз В. Г. Вировець продовжує працювати головним науковим співробітником відділу селекції і насінництва конопель Інституту луб'яних культур НААН над створенням нових більш продуктивних сортів, що відповідатимуть все зростаючим вимогам сучасності. Зважаючи на сьогоднішній фізичний і моральний стан професора В. Г. Вировця напередодні першого 80-річчя, на думку чомусь спадає, що Х. Колумб не випадково відкрив Новий Світ під конопляними вітрилами³³ Мабуть, для того, щоб В'ячеслав Гаврилович щонайменше ще років двадцять «надував їх» та робив нові відкриття, які прославлять Україну. Кажу про це жартома, спираючись на спостереження сьогоднішнього керманіча Інституту луб'яних культур НААН І. О. Маринченка, що за середньою тривалістю життя працівників установи, які працювали чи працюють з культурою конопель. Так ось, ця цифра перевищує 80 років. Тому шановний український Колумб – многіє літа!

В. А. Вергунов, академік НААН,
директор Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки НААН

²⁸Вировець В'ячеслав Гаврилович // Хто є хто в Україні : біогр. довідник / Ін-т гуманітарних досліджень. – К. : Фенікс, 1997. – С. 48.

²⁹Вировець В'ячеслав Гаврилович // Сумщина в іменах : енциклопед. довідник / Сумський держ. ун-т. – Суми : Ас-медіа, 2003. – С. 83.

³⁰Ситник В. П. Вировець В'ячеслав Гаврилович / В. П. Ситник // Вчені генетики і селекціонери у галузі рослинництва ; УААН. – К. : Аграрна наука, 2000. – С. 40–43. – (Сер. «Українські вчені-аграрії ХХ століття» ; кн. 4).

³¹Голобородько П. А. Вировець В'ячеслав Гаврилович / П. А. Голобородько // Енциклопедія Сучасної України ; НАНУ, НТ ім. Шевченка, УНСІ енциклопедичних досліджень НАНУ. – К., 2005. – Т. 4 (В–ВОН). – С. 439.

³²Вергунов В. А. Вировець В'ячеслав Гаврилович / В. А. Вергунов, С. Б. Скорченко // Коноплярство в Україні : історичні аспекти розвитку. Погляд у минуле. Проблеми сьогодення. Перспективи : монографія. – К. : Нора-Прінт, 2002. – С. 133–134. – (Іст.-бібліогр. сер. «Аграр. наука в особах, документах, бібліографії» ; кн. 2).

³³Вергунов В. Українець, що зберіг вітрила Христофора Колумба / В. Вергунов // Дзеркало тижня. – 2017. – № 9 (305). – С. 12.